

PROJEKT BUDOWLANY

Nazwa obiektu budowlanego	Remont budynku Rządcówki w Zespole Dworsko-Parkowym
Adres obiektu budowlanego	Potoczek, Gmina Potok Wielki
Numer ewidencyjny działki	284/3
Jednostka ewidencyjna	Modliborzyce Obszar Wiejski
Obręb	Potoczek
Kategoria obiektu	VIII
Inwestor	Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Potoczku
Adres Inwestora	Potoczek 23-313 Potok Wielki
Jednostka projektowa i adres	Usługi inwestycyjne „CEM” ul. Fiołkowa 14 23-300 Janów Lubelski

Zgodnie z art. 20.1. ust. 4 Prawa budowlanego Dz. U. z 2017r. poz. 1332 z późn. zm. oświadczam, że przedmiotowy projekt został sporządzony zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej

Autor projektu budowlanego

Imię i nazwisko	Zakres opracowania	Specjalność numer uprawnień	Data opracowania	Podpis
mgr inż. Małgorzata Jasińska	Konstrukcja	Konstrukcyjno- budowlana 43/Tbg/90	05.2018r.	

Projekt budowlany zawiera:

TOM A – Projekt architektoniczno-budowlany

TOM B – BIOZ

Spis zawartości projektu budowlanego

1. Strona tytułowa projektu budowlanego	str. 1
2. Spis zawartości projektu budowlanego	str. 2
Oświadczenie i uprawnienia projektanta	

TOM A - Projekt architektoniczno – budowlany

1. Opis techniczny	str. 3÷10
2. Projekt zagospodarowania działki – rys. nr 1	str. 11
3. Rzut więźby dachowej – rys. nr 2	str. 12
4. Schemat więźby dachowej – rys. nr 3	str. 13
5. Elewacja zachodnia – inwentaryzacja – rys. nr 4	str. 14
6. Elewacja wschodnia – inwentaryzacja - rys. nr 5	str. 15
7. Elewacja południowa – inwentaryzacja – rys. nr 6	str. 16
8. Elewacja północna – inwentaryzacja – rys. nr 7	str. 17
9. Elewacja zachodnia – rys. nr 8	str. 18
10. Elewacja wschodnia - rys. nr 9	str. 19
11. Elewacja południowa – rys. nr 10	str. 20
12. Elewacja północna – rys. nr 11	str. 21

TOM B - Informacja bezpieczeństwa i ochrony zdrowia

Spis zawartości projektu na opracowaniu

str. 1÷5

OPIS TECHNICZNY

do projektu architektoniczno-budowlanego dotyczącego remontu budynku Rządcówki
w Zespole Dworsko-Parkowym, wpisanym do rejestru zabytków pod nr TA/300

1. Podstawa opracowania

- Zlecenie inwestora,
- Obowiązujące przepisy,
- Inwentaryzacja budowlana,
- Mapa do celów projektowych,

2. Cel i zakres projektu.

Celem niniejszego opracowania jest sporządzenie dokumentacji projektowo kosztorysowej dotyczącej remontu budynku Rządcówki w zespole Dworsko-Parkowym, wpisanym do rejestru zabytków pod nr TA/300. Niniejsze opracowanie stanowi dokumentację budowlaną niezbędną do wykonania prac związanych z remontem budynku w zakresie niezbędnym dla wykonawców robót oraz uzyskanie pozwolenia na budowę.

Zakres projektu obejmuje:

- roboty rozbiórkowe przybudówki i dwóch ganków,
- montaż stolarki okiennej,
- wymianę pokrycia dachowego z eternitu na blachę ocynkowaną powlekaną płaską,
- wymianę uszkodzonych elementów więźby dachowej w ilości ok. 30%, wraz z przemurowaniem kominów,
- przebudowę daszku nad głównym wejściem,
- wymianę obróbek blacharskich wraz z instalacją odgromową,

Parametry konstrukcji dachu pozostają bez zmian.

3. Opis stanu istniejącego budynku

Magazyn Rządcówki zbudowany ok. 1895r. Budynek wchodzi w skład zespołu Dworsko - Parkowego, zlokalizowanego w południowo - zachodniej części wsi Potoczek, otoczony stawami (od południa) i polami uprawnymi (od zachodu i północy). Zespół składa się z części reprezentacyjnej z dworem i parkiem (od wschodu) i gospodarczej (od zachodu). Rządcówka usytuowana jest na niewielkim wzniesieniu łagodnie opadającym do drogi (w kierunku wschodnim) w odległości ok. 50 na północ od dworu, 50 m na wschód od chlewni i ok. 35 m na zachód od budynku szkoły podstawowej. Przed obiektem od zachodu usytuowany jest duży parking z kostki betonowej.

Rzut budynku założony na planie wydłużonego prostokąta z trzema wejściami poprzez ganki i z jednym wejściem do piwnicy. Budynek parterowy przykryty dachem dwuspadowym, podpiwniczony, obecnie z poddaszem nieużytkowym. Pierwotnie na poddaszu urządzone były dwa mieszkania. Od południa parterowa prostokątna przybudówka na całej szerokości Rządcówki przykryta dachem trójspadowym z blachy płaskiej.

4. Przeznaczenie i program użytkowy, charakterystyczne parametry

4.1 Przeznaczenie i program użytkowy

Budynek użyteczności publicznej – jako obiekt przyszkolny służący do prowadzenia szkoleń, kursów itp. Prace remontowe dotyczą tylko budynku Rządcówki bez przybudówki od południowej strony elewacji w zakresie wymiany uszkodzonych elementów więźby dachowej i pokrycia dachowego. Powyższe prace nie powodują żadnych zmian funkcjonalnych, programowych, oraz parametrów i danych technicznych takich jak powierzchnia zabudowy, kubatura, gabaryty budynku, długość, szerokość, wysokości gzymsów, okapów, kalenic (dotyczy tylko budynku Rządcówki bez przybudówki).

Przybudówka i dwa ganki zostaną rozebrane.

W miejscach po przybudówkach zostanie wstawiona stolarka okienna.

4.2 Charakterystyczne parametry budynku

Powierzchnia zabudowy całego budynku - 273,25 m² w tym:

➤ Rządcówka bez przybudówki - 229,47 m²

➤ przybudówka - 43,78 m²

Powierzchnia zabudowy ganków i wiatrołapów - 20,78 m²

Wysokość do kalenicy - 7,60 m

Wysokość do krawędzi dachu - 3,50 m

Wymiary całego budynku 10,55 m x 25,90 m w tym:

➤ Rządcówka bez przybudówki: szerokość 10,55 m x długość 21,75 m

➤ przybudówka: szerokość 10,55 m x długość 4,15 m

Kubatura Rządcówki bez przybudówki - 1 387 m³

Wymiary elementów konstrukcyjnych wg rysunków.

5. Opis konstrukcji budynku

Rządcówka bez przybudówki zbudowana z cegły ceramicznej pełnej na zaprawie wapiennej, obustronnie tynkowana. Strop drewniany belkowy, na strychu przykryty deskami. Więźba dachowa stokowa z podwójnym omieczowanym stolcem wzmocnionym zastrzałami. Dach dwuspadowy pokryty eternitem falistym. Trzy ganki i przybudówka z wejściem do piwnicy pokryte daszkami jednospadowymi, pokrytymi blachą płaską ocynkowaną.

Przybudówka drewniana o konstrukcji wieńcowej (zrębowej), obustronnie otynkowana.

Dach trójspadowy pokryty blachą płaską ocynkowaną.

Podłogi z desek sosnowych. Stolarka okienna dwuskrzydłowa czteropolowa z dwupolowym naświetlem. W szczytach i południowej części elewacji i zachodniej trójskrzydłowa.

Stolarka drzwiowa: płycinowa i jedne drzwi dekoracyjne klepkowe nabijane w romb z trójpółowym naświetlem od strony zachodniej. Schody na strych drewniane dwubiegowe, schody do byłego pomieszczenia mieszkalnego stalowe.

6. Forma architektoniczna i funkcja obiektu budowlanego, sposób dostosowania do krajobrazu i otaczającej zabudowy.

Forma architektoniczna nie ulega zmianie. Do wykonania nowego pokrycia remontowanego dachu należy zastosować blachę płaską powlekaną gr. 0,5 mm w kolorze wskazanym przez

inwestora. Zaleca się zastosowanie blachy znanych i sprawdzonych producentów, którzy udzielają co najmniej 30-letniej gwarancji na swoje produkty. Blachę montować na rąbek stojący. Prace remontowe powinny być prowadzone pod nadzorem osób z odpowiednimi uprawnieniami. W przypadku stwierdzenia zniszczenia biologicznego lub mechanicznego elementu konstrukcyjnego należy go wymienić. Wymiana pokrycia dachu winna być wykonana w jednym kompletnym systemie dachowym gwarantującym wymaganą trwałość, szczelność i bezpieczeństwo. Konstrukcja więźby dachowej pozostaje bez zmian. Materiały muszą posiadać certyfikaty zgodności i deklaracje producenta.

Odbiór robót winien uwzględniać kontrolę jakości materiałów oraz kontrolę prawidłowości wykonanych prac, zapisy w dzienniku budowy, protokoły badań i odbiorów.

Projektowany remont nie ma wpływu na zmianę funkcji budynku i nie zmienia dostosowania obiektów do krajobrazu i otaczającej zabudowy.

Remont budynku został zaprojektowany w sposób określony w obowiązujących przepisach, w tym techniczno-budowlanych oraz zgodnie z zasadami wiedzy technicznej, zapewniając spełnienie wymagań podstawowych dotyczących:

- a) bezpieczeństwa konstrukcji,
- b) bezpieczeństwa pożarowego,
- c) bezpieczeństwa użytkowania,
- d) odpowiednich warunków higienicznych i zdrowotnych oraz ochrony środowiska,
- e) ochrony przed hałasem i drganiami.

7. Informacja o wpisie do rejestru zabytków

Obiekt jest wpisany do rejestru zabytków pod nr TA/300.

8. Ocena stanu technicznego dachu

Budynek użyteczności publicznej jako obiekt przyszkolny służący do prowadzenia szkoleń, kursów itp.

Jest to obiekt parterowy ze strychem nieużytkowym, podpiwniczony z dachem dwuspadowym, wykonany w technologii murowanej i drewnianej.

Oględziny więźby drewnianej budynku pozwalają stwierdzić, że:

- elementy więźby dachowej są w ogólnym stanie technicznym dobrym,
- nie występują ugięcia ani wypaczenia,
- widoczne pęknięcia podłużne - wzdłuż włókien - słupów, krokwi i płatwi na skutek skurczu drewna od wpływów temperatury,
- stwierdzono brak konserwacji drewna,
- stwierdzono brak folii wiatrochronnej,
- więźba dachowa uszkodzona w ilości ok. 30 %,
- wadliwie wykonane obróbki kominów - woda opadowa poprzez nieszczelności przedostaje się do wnętrza obiektu zalewając ściany kominowe,
- nieszczelności pokrycia dachowego z eternitu - widoczne są od spodu gołym okiem nieszczelności pokrycia - woda opadowa przedostaje się do środka bezpośrednio na elementy drewniane.

Przyczyny uszkodzeń i nieprawidłowości.

Zacieki występujące na drewnianej konstrukcji dachu spowodowane są przeciekami

poprzez nieszczelności pokrycia dachowego oraz poprzez nieprawidłowe obróbki blacharskie kominów.

Pęknięcia podłużne elementów drewnianych są skutkiem wysychania materiału przez okres użytkowania bez odpowiedniej konserwacji, nie są skutkiem przeciążenia od obciążeń eksploatacyjnych.

Wnioski i zalecenia

Obecny stan techniczny elementów konstrukcyjnych kwalifikuje je do wymiany lub wzmocnienia w ilości ok. 30 %. Więźba znajduje się w dobrym stanie technicznym. Zaleca się demontaż zbędnych elementów drewnianych konstrukcji (przegrody z desek, wygrodzienia byłych mieszkań).

Pokrycie dachu z eternitu kwalifikuje się w całości do wymiany wraz z obróbkami blacharskimi i remontem instalacji odgromowej.

Stwierdzam, że dach na budynku Rządcówki w pełni nadaje się do dalszej eksploatacji po przeprowadzonym remoncie więźby dachowej wraz z pokryciem i wymianą obróbek blacharskich.

9. Ogólny opis planowanych robót budowlanych

Planowane roboty remontowe nie naruszają konstrukcji budynku. Po zdjęciu pokrycia dachowego należy ocenić stan elementów konstrukcyjnych więźby dachowej i elementy zniszczone należy wymienić i uzupełnić na nowe. Należy wymienić zniszczone deskowanie więźby dachowej. Nowe elementy więźby dachowej zaimpregnować środkami ogniochronnymi i przeciwgrzybicznymi. Krycie blachą płaską powlekaną gr. 0,5 mm na rąbek stojący. Obróbki blacharskie projektuje się z blachy powlekanej, kolorem dostosowanym do koloru blachy. Przewiduje się wymianę wszystkich obróbek blacharskich na nowe. Instalacja odgromowa do poprawy i uzupełnienia. Szczegółowe zestawienie elementów do wymiany zgodnie z przedmiarem robót stanowiącym załącznik do projektu budowlanego.

9.1 Szczegółowy opis robót budowlanych:

- rozebranie przybudówki od strony południowej elewacji,
- rozebranie dwóch ganków od strony wschodniej elewacji,
- rozbiórka przegród z desek i lekkich ścian działowych na poddaszu,
- przebudowa daszku nad głównym wejściem do budynku od strony zachodniej elewacji (zmiana daszku z jednospadowego na dwuspadowy),
- wymiana uszkodzonych elementów więźby dachowej Rządcówki w ilości około 30 % (gabaryty i przekroje elementów więźby pozostają bez zmian),
- wymiana pokrycia dachowego z eternitu na pokrycie z blachy płaskiej powlekanej gr. 0,5 mm,
- przemurowanie i otynkowanie kominów na poddaszu i ponad dachem,
- wymiana obróbek blacharskich kominów, rynien dachowych i rur spustowych,
- montaż stolarki okiennej w miejscu rozebranych części budynku,
- remont instalacji odgromowej,

Powyższy remont nie powoduje żadnych zmian funkcjonalnych, programowych oraz nie zmienia wysokości kalenicy, gzymsów, okapów.

9.2 Szczegółowy opis robót rozbiórkowych

I. Program rozbiórki

1. Prace należy wykonywać zgodnie z Rozporządzeniem (MGPiB z dn. 15 grudnia 1994 r. w sprawie warunków i trybu postępowania przy robotach rozbiórkowych nie użytkowanych, zniszczonych lub nie ukończonych obiektów budowlanych. (Dz. U. z 1995 r. nr. 10 poz.47).
2. W trakcie prowadzenia rozbiórki należy prowadzić dziennik budowy uwzględniający zwłaszcza zapisy dotyczące:
  - kolejność i sposób wykonywania robót,
  - protokolarne stwierdzanie czy ustawione rusztowania albo drabiny mają dostateczną wytrzymałość,
  - opis środków zabezpieczających użytych przy rozbiórce,
  - opis okoliczności towarzyszących rozbiórce i mających wpływ na przebieg robót i bezpieczeństwo ludzi.
3. Teren, na którym odbywa się rozbiórka części obiektu budowlanego należy zabezpieczyć przed dostępem osób postronnych i oznakować tablicami ostrzegawczymi.
4. Przed rozpoczęciem robót rozbiórkowych należy odłączyć od rozbieranego obiektu instalację elektryczną.
5. Przed przystąpieniem do robót rozbiórkowych pracownicy powinni zostać zapoznani z programem rozbiórki i poinstruowani o bezpiecznym sposobie jej wykonywania.
6. Usuwanie jednego elementu nie powinno wywołać nieprzewidzianego spadania lub zwałania innego elementu.
7. Prowadzenie robót rozbiórkowych, jeżeli zachodzi możliwość przewrócenia części konstrukcji obiektu przez wiatr, jest zabroniona.
8. Prace rozbiórkowe mogą być prowadzone przez osobę posiadającą odpowiednie kwalifikacje zawodowe.

Przy prowadzeniu prac rozbiórkowych i wyburzeniowych należy przestrzegać wszystkich obowiązujących przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy i bezwzględnie stosować wszystkie przewidziane przy tych robotach urządzenia zabezpieczające i ochronne. Pracownicy powinni być zaopatrzeni w komplet potrzebnych narzędzi oraz odzież roboczą, hełmy okulary i rękawice ochronne. Robót rozbiórkowych na zewnątrz budynku nie należy prowadzić w czasie opadów atmosferycznych i silnego wiatru. Wszystkie przejścia i przejazdy znajdujące się w zasięgu robót rozbiórkowych muszą być w sposób odpowiedni zabezpieczone, a drogi, obejścia i odjazdy wyraźnie oznakowane. Robotnicy pracujący na wysokości 4 m i powyżej powinni być zabezpieczeni passami ochronnymi lub linami umocowanymi do trwałych elementów budynku.

II. Metoda rozbiórki

Roboty prowadzone będą:

1. Przy użyciu maszyn i narzędzi umożliwiających pełną kontrolę nad rozbieraną konstrukcją. Wykonawca będzie usuwał, przewoził i wywoził materiały rozbiórkowe we własnym zakresie.
2. Zabezpieczenie terenu rozbiórki. Podczas rozbiórki należy uniemożliwić przejścia

- i przejazdu w ich rejonie, jak też dostęp osób postronnych. Droga i ciągi piesze na terenie prowadzonych robót powinny być utrzymane we właściwym stanie technicznym oraz oznakowane w sposób umożliwiający bezpieczny przejazd samochodów i przejście ludzi. Nie wolno składować na nich materiałów, sprzętu i innych przedmiotów.
3. Na terenach przyległych powinny być wyznaczone miejsca do składowania materiałów rozbiórkowych w odległości nie mniejszej niż 6 m od rozbieranego budynku. Należy systematycznie usuwać materiały budowlane z terenu rozbiórki.

II. Kolejność wykonywania robót rozbiórkowych

1. Rozbiórkę rozpocząć od demontażu instalacji wewnętrznych, uprzednio odłączonych od zasilania,
2. Rozebranie stolarki okiennej i drzwiowej (okna, drzwi)
3. Rozebranie obróbek blacharskich (rynny i rury spustowe).
4. W następnej kolejności rozbierać :
  - a) pokrycie dachu z blachy płaskiej ocynkowanej,
  - c) więźbę dachową,
  - d) strop nad przybudówką,
  - e) ściany przyziemia,
  - f) mury fundamentowe.

IV. Szczegółowy opis prac rozbiórkowych

a) pokrycie i konstrukcja dachu

W pierwszej kolejności należy rozebrać elementy dachu znajdujące się ponad jego poziomem, usunąć rury spustowe, rynny oraz obróbki blacharskie i spuścić je na ziemię. Pokrycie dachu z blachy rozbiera się demontując arkusze blachy lub tnąc palnikiem wzdłuż dachu lub prostopadłe do kalenicy dachu i usuwając na ziemię. Po rozebraniu pokrycia dachu można demontować konstrukcje dachową.

UWAGA:

Szczególną uwagę przy rozbiórce stropów zwrócić w miejscu gdzie część rozbierana budynku łączy się z częścią, która pozostaje. Przy rozbiórce stropów konieczne jest podstemplowanie wszystkich płyt przy ścianach.

b) ściany

Ściany zewnętrzne, rozbierać zachowując szczególne środki ostrożności. Oddzielić ściany podłużne od poprzecznych i podzielić je na mniejsze odcinki, i dopiero wtedy zwałić je odcinkami. Nie należy przecinać długich murów w kilku miejscach od razu, gdyż zawalenie odcinka ściany może na skutek wstrząsu wywołać zawalenie się sąsiedniego odcinka, zagrażając bezpieczeństwu pracujących ludzi.

Z tych względów przecinanie ścian należy wykonywać kolejno dopiero po zwałeniu poprzedniego odcinka ściany. Przed przystąpieniem do burzenia następnego odcinka ściany gruz powstały z zawalenia uprzątnąć. Żelbetowe nadproża rozbija się młotami udarowymi jak płyty stropowe.

UWAGA:

Szczególne uwagę przy rozbiórce ścian zwrócić w miejscu gdzie część rozbierana budynku łączy się z częścią, która pozostaje.

c) dla zachowania bezpieczeństwa w trakcie rozbierania poszczególnych elementów konstrukcji budynku należy:

- sprzęt zmechanizowany oraz osoby w czasie prowadzenia rozbiórki sposobem zmechanizowanym powinny znajdować się poza strefą niebezpieczną,
- elementy stropów, układać oddzielnie nie blokując komunikacji lub przy rozbiórce żurawiem ładować na samochody i wywozić z miejsca rozbiórki,
- niezbędny gruz i inne materiały odpadowe wywieźć na wysypisko śmieci,
- oczyszczona cegłę z zaprawy układać oddzielnie nie blokując komunikacji,
- zdemontowaną konstrukcję dachową pociąć na kawałki lub ładować w całości na samochody i wywozić z miejsca rozbiórki

d) Teren uporządkować po przeprowadzonych robotach rozbiórkowych.

10. Warunki korzystania z obiektu przez osoby niepełnosprawne

Nie dotyczy.

11. Dane techniczne obiektu budowlanego charakteryzujące wpływ obiektu budowlanego na środowisko i jego wykorzystanie oraz na zdrowie ludzi i obiekty sąsiednie:

Podczas rozbiórki i remontu dachu do minimum ograniczyć się zajęcie terenów zielonych wokół budynku. Projektowane materiały do realizacji remontu należą do grupy materiałów ekologicznych i naturalnych. W trakcie prac rozbiórkowych i remontowych należy dbać o nie wprowadzanie do gruntu jakichkolwiek odpadów, substancji szkodliwych i zanieczyszczeń.

Pokrycie z eternitu zostanie zdemontowane za pośrednictwem firmy specjalistycznej posiadającej wykwalifikowanych pracowników oraz przez specjalistyczny sprzęt służący do demontażu materiałów zawierających azbest. Pokrycie dachowe z eternitu podczas demontażu musi być zraszane, a sam demontaż dokonany z dużą ostrożnością - bez uszkodzenia płyt eternitowych. Zdemontowany eternit powinien być pakowany w worki z polietylenu lub polipropylenu o grubości, co najmniej 0,2 mm. Worki muszą być zamykane w sposób uniemożliwiający ich przypadkowe otwarcie oraz oznakowane i wywiezione na specjalne składowisko odpadów. Po zakończeniu prac wykonawca ma obowiązek uprzątnięcia terenu z resztek azbestu. Powinien zastosować czyszczenie na mokro (podciśnieniowy sprzęt odkurzający). Wykonawca demontażu eternitu musi przekazać właścicielowi nieruchomości oświadczenie potwierdzające rzetelność wykonanych prac i oczyszczenia terenu z pozostałości azbestu.

Przewiduje się, że zakres prac rozbiórkowych i remontowych będzie oddziaływać na otoczenie poprzez użycie sprzętu niezbędnego do wykonania remontu dachu. Po

zakończeniu remontu budynku zostanie odbudowana zniszczona szata roślinna poprzez nowe wykonanie trawników.

Przyjęte rozwiązania przestrzenne, funkcjonalne i techniczne w projekcie architektoniczno-budowlanym ograniczają wpływ obiektu budowlanego na środowisko przyrodnicze, zdrowie ludzi i inne obiekty budowlane, zgodnie z odrębnymi przepisami.

Po zakończeniu realizacji remontu budynku środowisko akustyczne nie ulegnie zmianie oraz nie pogorszy się w stosunku do stanu istniejącego.

12. Uwagi

Przygotowanie rozbiórki i remontu należy prowadzić zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. Nr 129, póź. 844) ze zmianami opublikowanymi w rozporządzeniu MPiPS 11.06.2002 (Dz. U. Nr 91, póź. 811) oraz zgodnie z Prawem budowlanym. Stosowane materiały budowlane, muszą mieć aktualne aprobaty i kryteria techniczne ITB lub innej jednostki badawczej dopuszczający je do stosowania w budownictwie oraz winny odpowiadać PN.

W razie napotkania jakichkolwiek elementów wartościowych z punktu widzenia konserwacji zabytków po dokonaniu odkrywek należy wstrzymać prace, powiadomić odpowiednie służby ochrony zabytków.

Opracowała: